

Digitális tartalom: kultúra, oktatás, egészség

A Magyar Digitális Menetrend 2010-2015. elkészítéséhez

Hungariana digitalizálási program szükségessége

Az elmúlt tíz évben több, hazánkhoz hasonló népességgel, adottsággal rendelkező európai ország (Dánia, Észtország, Szlovénia) az infokommunikációs eszközök, a kreativitás hasznosításával a világ tudásgazdaságának élvonalába került.

Dél-Tirol a tudatos (hagyományőrző, minőségi gyümölcstermesztést és turizmust ötvöző) vidékfejlesztéssel, az ezt támogató közösségi (turisztikai desztináció menedzsment) online honlaprendszer használatával ma Európában a lakosság létszámához viszonyítottan a legtöbb vendégéjszakát értékesíti.

A kreatív iparágak¹ a digitális kulturális tartalmak értéknövelésével (pl.: honlap-dizájn, e-kereskedelem, interaktív tankönyv), a helyi termelés és szolgáltatások értékesítésével, valamint a turizmus vonzerejének bővítésével növelik a foglalkoztatást is.

A [magyar kormányprogram](#)², az [Új Széchenyi Terv Vitairat](#)³ a gazdasági válságból való kilábalás egyik fontos eszközének tekinti a kreatív iparágakat.

A Magyar Tartalomipari Szövetség (MATISZ) a digitalizált tartalmak turisztikai, oktatási, üzleti célú hasznosítására, az Europeana⁴ programban való magyar részvétel erősítésére, a korábbi évek széttöredezett digitalizálási tevékenységeinek összefogására javasolja a **Hungariana digitális kulturális örökség program** megindítását.

A **Hungariana** programot célszerű lenne egy átfogó stratégia készítésével, helyzet-elemzéssel kezdeni.

Az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) ezideig is koordináló szerepet kapott a közgyűjteményi digitalizálások megszervezésében és irányításában, valamint az egységes, összehangolt digitalizálási tevékenység kialakításában. Az OSZK feladata lesz a Digitalizálási Kataszter létrehozása, amely feltárja a már létező digitális forrásokat és kijelöli az oktatás szempontjait is figyelembe vevő prioritásokat a további munkához. Több Európai Unió program (Minerva Plus, TEL, EDK stb.) fejlesztő munkacsoportjaiban az OSZK is évek óta részt vesz.

A múzeumoknál már alakult egy Digitalizálási Bizottság. A Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) keretében ott is erősödik az oktatási tevékenység, lásd múzeumpedagógia. A levéltárakban is nagy mennyiségű digitalizálás folyik. Az Elektronikus Kormányzati Operatív Program (EKOP) keretében megindult az Országgyűlési Könyvtár teljes körű digitalizációja.

¹ A kreatív ipart 12 szektor határozza meg: elektronikus és nyomtatott sajtó, reklám- és hirdetési ipar, film és videó, szoftverkészítés, tartalomipar (web- és digitális játékfejlesztés), építészet, könyvkiadás, zene, előadóművészet, képzőművészet, iparművészet, formatervezés és divattervezés, művészeti és antik piac, valamint a kézművesség. - UNCTAD

² www.parlament.hu/irom39/00047/00047.pdf

³ www.ngm.gov.hu/data/cms2068241/uj_szechenyiterv_vitairat.pdf

⁴ www.europeana.eu

Az OSZK, a Magyar Országos Levéltár és a Neumann-ház, mint nemzeti aggregátorok működnek az Europeana felé.

A tartalomfejlesztési programnak áttekintéssel kellene rendelkeznie a már meglévő kezdeményezések eredményeiről is. Habár erről is indult egy jó kezdeményezés még 2003-ban a Nemzeti Digitális Adattár (NDA) keretében, de egyre inkább úgy tűnik, hogy ez szakmai körökben mára az érdekltség hiányában leállt.

Egy nagy, átfogó közgyűteményi digitalizálási program előkészítésén kb. harmadik éve dolgoznak az OSZK-ban. Itt elkészült egy nyilvántartási adatbázis a tervezés első lépésként. Az NDA-nak még 2003-ban az Arcanum Adatbázis Kft. Készített e részletes, kb. 5000 tételből álló szakirodalmi listát amelyhez a Hungarológiai Alapkönyvtár, valamint a felsőoktatásban ajánlott tankönyvek listáját használták fel.

A **Hungariana** programnak ugyancsak figyelnie kell arra, hogy a nagy nemzetközi digitalizálási projektek (Google) keretében több ezer oldalnyi magyar könyvet, folyóiratot már digitalizáltak és digitalizálnak. Például:

- Biodiversity Heritage Library - élettudományok
www.biodiversitylibrary.org/bibliography/8350
- Archie.org
www.archive.org/details/texts gyűjtőoldal

Az üzleti szféra részvételével is több milliónyi karaktert, képet digitalizáltak. Itt számos közös (OSZK - Arcanum, KFKI - Magyar Elektronikus Könyvtár stb.) projektre utalhatnánk (pl. a legutóbbi, a Siebmacher 100 kötetes Wappenbuch című művének digitalizálására). Ezeknek a projekteknek az egyik fő problémája, hogy sokszor, sokan nekiálltak - általában az előző eredmények figyelembevétele nélkül.

A 90-es évektől egyre jelentősebb a civilek által folytatott spontán digitalizáció, a Magyar Elektronikus Könyvtár is egy ilyen kezdeményezés folytatása.

A MATISZ tagszervezetei a digitalizálás, a tartalomfejlesztés, a képzés (Digitalizátor⁵, IT mentor⁶, Híd⁷, EQF-Code⁸, PIN⁹ projektek) területén több sikeres, a versenyképességet és a foglalkoztatást is növelő uniós- és hazai programot valósított meg.

Javasoljuk a **Hungariana** digitális stratégia elkészítését, amely meghatározhatná:

- a jó gyakorlatokra alapuló módszertani irányelveket;
- a közgyűteményi-, az üzleti-, és a civilszféra digitalizálási, értéknövelési együttműködésének érdekltségi rendszerét;
- a megvalósítás szervezeti, finanszírozási feltételeit;

⁵ www.matisz.hu/Digitalizator.145.0.html

⁶ www.matisz.hu/IT-mentor.142.0.html

⁷ www.matisz.hu/HID.488.0.html

⁸ www.matisz.hu/EQF-Code.296.0.html

⁹ www.matisz.hu/ProInterNet.477.0.html

- a széleskörű elterjesztéshez, az európai közös digitális piactér kihasználásához szükséges pilot projektek (pl.: kreativitást fejlesztő gyermektartalmak, felsőoktatási digitális tanulási környezet, örömszerző matematika- és fizikaoktatás) tervezési kereteit;
- a digitalizált tartalmak hasznosítási eszközeit a turisztika-, a gazdaság-, az oktatás- és foglalkozás fejlesztésében.

Előzetes felmérésünk alapján, a **Hungariana** program finanszírozása a jelenlegi fejlesztési programokban szétforgácsoltan rendelkezésre álló források (TÁMOP – hátrányos helyzetűek digitális közmunka alkalmazása, oktatási célú digitalizálás; TIOP – önkormányzati honlapok – ASP; Nemzeti Digitális Közmű; GOP – elektronikus kereskedelem, kreatív gazdaság, turisztikai desztináció menedzsment, stb.) horizontális, EU konform¹⁰ reorganizációjával, az Új Széchenyi Terv keretében biztosítható.

Budapest, 2010. augusztus

Szlankó János
elnök
Magyar Tartalomipari Szövetség¹¹
www.matisz.hu

¹⁰ EU 2020 http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_HU_ACT_part1_v1.pdf, Digitális Menetrend <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0245:FIN:HU:DOC>

¹¹ Az anyag összeállításához felhasználásra kerültek a MATISZ tagszervezetek (Bánkeszi Katalin és Moldován István - OSZK) és a Szövetséggel együttműködő szakigazgatás (Rónai Iván - Nemzeti Erőforrás Minisztérium, Tószegi Zsuzsanna - Magyar Szabadalmi Hivatal) információi is.